

Jaarverslag 2023 portefeuillehouders AVN

STADSDEEL CENTRUM, BINCKHORST, LAAK/CID

1. Centrum- Project Binnenhof Renovatie
2. Binckhorst
3. HOV Binckhorst

4. CID

p 3

Bas Steenks
Frederike Bloemers
Anne Mieke Breedveld, Judith
Geelen
Frederike Bloemers

STADSDEEL HAAGSE HOUT

5. ANWB
6. Commandopost Clingendael
7. Hubertusduin
8. Haagse Bos
9. Marlot
10. SOZA
11. Parkeerterrein naast Strafhof

p 4

Frederike Bloemers
Joost Gieskes
Joost Gieskes
Adri Remeeus
Adri Remeeus
Frederike Bloemers
Marian Langeveld, Caroline de Jong

STADSDEEL SCHEVENINGEN

12. Renovatie Pier Scheveningen
13. Advies beheer hellingen met bijzondere flora
14. Herinrichting fietspaden kruising Pompstationsweg
-Van Alkemadeaan
15. Herinrichting Cremerweg (30 km)
16. Herinrichting fietsstraat Kranenburgweg
17. Vervanging kades Verversingskanaal Conradkade
t.b.v. Woonboten
18. Vuurwerkshow de Verademing
19. Scheveningse Bosjes
20. Madurodam
21. JW Frisolaan
22. Eisenhowerlaan

p 6

Tim den Outer, Reinder de Boer
Tim den Outer, Reinder de Boer
Tim den Outer
Reinder de Boer, Caroline de Jong en
Tim den Outer
Reinder de Boer
Reinder de Boer
Reinder de Boer
Caroline de Jong
Caroline de Jong
Caroline de Jong, Reinder de Boer
Caroline de Jong, Bas Steenks

VLIETZONE/ Leidschenveen

23. Nieuw Vredenoord
24. Vlietweiden

25. GAVI-kavel
26. Warmteling

p 9

Dick Ooms
Dick Ooms, Sander Wennekers,
Madelein Vreeken
Madelein Vreeken
Madelein Vreeken

ZUIDWEST	p 12
27. Structuurvisie	Arnim van Oorscot
28. Dreven/Gaarden/Zichten	Arnim van Oorscot
29. Assumburgweg	Arnim v. Oorscot, Caroline de Jong
STADSDEEL LOOSDUINEN/KIJKDUIN	p 15
30. Westduinen, Wapendal en Bosjes van Poot	André Smit
31. Bloemendaal/ Parnassiaterein	Marian Langeveld
32. Zee tot Zweth	Marian Langeveld, Arnim van Oorscot
WESTLAND	p 15
33. Westland	Jeannine Engels, Marian Langeveld, Jos Verhoeff
34. ABC bedrijverterrein, Wenzone	Arnim van Oorscot, Marian Langeveld
ZOETERMEER	p 17
35. Buytenpark-Zoetermeer	Leon van den Berg
36. Nieuwe Driemanspolder	Leon van den Berg, Tim den Outer, Reinder de Boer
WASSENAAR	p 18
37. Duindigt	Adri Remeeus, Tim den Outer, Soesila Verhagen
38. Jagerslaan	Soesila Verhagen
39. Meijendel	Tim den Outer
LEIDSCHENDAM/VOORBURG	p 19
40. Beoogde recreatiewoningen in Vlietland Noord	Sander Wennekers
41. Bouwplan Van Ruijsdaellaan te Leidschendam	Sander Wennekers
42. Mogelijke natuurontwikkeling vijf hectare weiland aan de Oostvlietweg, Leidschendam	Sander Wennekers, Mirjam Post
43. Duivenvoorde Corridor- Noorthey	Madelein Vreeken
STEDELIJK/ PROVINCIAAL/LANDELIJK	p 22
44. Nationaal Park Hollandse Duinen	Tim den Outer
45. STRAND	Jos Verhoeff
46. AVN inzet op stedelijk niveau (Den Haag)	Caroline de Jong/AVN bestuur
Omgevingwet (omgevingsvisie, participatiegids, Haagse mixer); Kadernota openbare ruimte; Kapvergunningen in achtertuinen; Evaluatie nota Hoogbouw Eyeline&Skyline Groene daken in bestemmingsplannen- voormalig conservatorium, Royaardsplein enz.; Onderzoek padelbanen; met HVB: boerenprotest Zuiderpark; Einde jaar, AVN nieuws	
INGESTUURDE ZIENSWIJZEN, BRIEVEN, enz. 2023	p 24

XX

1. Centrum- Project Binnenhof Renovatie

Bas Steenks

Voor de entree van bezoekers van de Tweede Kamer, wordt op de Hofplaats een nieuwe toegang ingericht. Er wordt al ruim een jaar aan gewerkt. Deze toegang wordt zodanig aangelegd, dat deze onder het maaiveld zal liggen. Het aantal bezoekers bedraagt 300.000 per jaar, maar in de toekomst worden er 500.000 verwacht. Op de Hofplaats staan 9 volwassen paardenkastanjes (*Aesculus hippocastanum* 'Baumannii'). Een deel van deze bomen moet gekapt worden in verband met gebrek van ruimte op deze locatie. Dit betreft 2 kastanjes, minder dan men eerst dacht. De vitaliteit van de kastanjes is het afgelopen jaar verbeterd en is zeker goed houdbaar. De kastanjes zijn beperkt aangetast door de halsbandparkiet, maar hebben hier geen ernstige last van.

De AVN, en enkele andere organisaties, zijn op 16 februari 2024 uitgenodigd voor bezichtiging van de Binnenhof Renovatie, om de situatie te bekijken waar de werkzaamheden plaats vinden. Hierbij zijn meerdere archeologische opgravingen verricht. Toen er vondsten werden gedaan van waardevolle ondergrondse bouwwerken, is besloten deze te behouden.

De vergroening lijkt beperkt, op het 'Achterhof', het deel tussen de Grenadierspoort bij het Mauritshuis en de Middenpoort bij het ministerie van Algemene Zaken, komt rondom één van de vier bomen (zilverlindes) een groot groenvak met wintergroene beplanting en bloemen. Het AVN advies voor de kades is terughoudend te zijn met inplanten, ons te laten verrassen door wat de natuur zelf brengt. Desnoods enten met elders in de binnenstad van Den Haag vrij komende muurplanten.

2. Binckhorst

Frederike Bloemers

De inzet van de afgelopen jaren om vanuit de AVN meer betrokken te worden bij groen en natuur in de Binckhorst, werpt langzamerhand zijn vruchten af. Met de gemeente is per kwartaal een overleg met de AVN en bewoners- en bedrijvenorganisatie Binck's Groen. Dat loopt goed. Het maakt dat de AVN nauw betrokken is bij initiatieven om tussen alle nieuwbouwplannen maatregelen te nemen tot behoud en uitbreiding van het kleine beetje groen aldaar. In het kwartaaloverleg worden we voorgelicht over de pogingen van de gemeente om de 5000 woningen, die de komende jaren gebouwd gaan worden, te voorzien van enkele parken, groenstroken en tuinen. Het Actieplan Groene Long Laakhavens van de AVN en de Haagse Vogelbescherming, met de huismus als icoonsoort, is bijzonder serieus opgevat door de gemeente. Dankzij dit plan blijft de aandacht voor groen in de openbare ruimte groot. Niettemin is het bouwen van woningen nog steeds de belangrijker, helaas, ondanks de wens om het leefklimaat voor bewoners gezond te houden en om "hittestress" tegen te gaan.

3. HOV Binckhorst

Anne Mieke Breedveld, Judith Geelen

In juni hebben de gemeenteraden van Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk besloten tot de aanleg van een tram op maaiveldniveau langs de ecologische zone Maanweg (Binckhorst) en door of langs Voorburgs Groen: Opa's Veldje (waar een groot aantal bomen gekapt zullen moeten worden). Gelukkig heeft de gemeenteraad van Den Haag wel een motie aangenomen die stelt dat behoud van de ecologische zone uitgangspunt is. Omdat de tram de ecozone deels doorkruist, staat in de motie dat aantasting gecompenseerd moet worden.

Belangrijk is volgens de AVN ook dat de tramhalte niet in, maar buiten de ecologische verbindingszone komt te liggen.

Op initiatief van Judith Geelen werden twee excursies naar het gebied georganiseerd (zie jaarverslag Algemeen Bestuursdeel). Voor de vergadering van de Haagse Gemeenteraad had de AVN nog een brief gestuurd met alternatieve voorstellen: ondergronds tussen Maanweg en station Voorburg, - en zonder de aftakking via de Binckhorstlaan naar Rijswijk. Voor de verbinding met Rijswijk en Delft moet een rij bomen verdwijnen uit het Voorburgse deel van de Binckhorstlaan. Door deze dure aftakking te laten vervallen zou meer geld vrijkomen voor bovengenoemde groen en bomen sparende deels ondergrondse verbinding van de Binckhorst met de stations. Van daaruit kan immers heel Nederland en ook heel Den Haag worden bereikt.

4. CID

Frederike Bloemers

De processen rondom het Central Innovation District (CID, het gebied tussen en rondom de stations Den Haag Centraal, Hollands Spoor en Laan van NOI) zijn nog steeds schimmig en moeilijk te volgen. Nabij CS speelt ontwerp-bestemmingsplan Juliana van Stolberglaan 1 (het vroegere conservatorium) en bij HS dat van Escher Gardens. Op beide heeft de AVN zienswijzen ingediend om meer aandacht voor groene maatregelen te vragen.

STADSDEEL HAAGSE HOUT

5. ANWB

Frederike Bloemers

Het bestemmingsplan Parkzicht (ANWB-nieuwbouw) van de gemeente Wassenaar is door de AVN onder vuur genomen, alsook door omwonenden die de actiegroep HAC hebben opgericht. Dit omdat de bouw van een kolos van 47 meter hoog onacceptabel is in relatie tot het cultuurhistorisch zo belangrijke landgoed Clingendael. Groene beplanting voor het aangezicht en het vrijwaren van vrije zichtassen zijn stappen in de goede richting, maar volstaan niet. Zienswijzen zijn ingediend, contacten met Haagse en Wassenaaarse raadsleden zijn gelegd en waar mogelijk is ingesproken.

6. Commandopost Clingendael

Joost Gieskes

De bunker en omgeving zijn onderdeel van landgoed Clingendael en daarom moeten alle ontwikkelingen ervan in dat kader worden bekeken. Het landgoed Clingendael is onderdeel van Natuur Netwerk Nederland (NNN), en verdient daarnaast nog extra bescherming als rijksmonument. Daarom geen bebouwing aan en bij de bunker toestaan, ook niet beperkt. Wel zouden wij met een landschappelijke herinpassing van de bunker geïntegreerd in het omliggende gebied mee willen denken.

7. Hubertusduin

Joost Gieskes

Jaarlijks wordt een beheerronde gemaakt met de AVN, de KNNV, de IVN en vertegenwoordigers van de gemeente plus een bosbouwer/beheerder. Op deze wijze wordt veel deskundigheid en expertise ingebracht.

8. Haagse Bos

Adri Remeeus

Het Haagse Bos is een belangrijke groene long in onze stad en moet dat ook blijven. Daar zijn kansen voor, maar bedreigingen en ‘neutrale’ ontwikkelingen zijn er ook en die pronken stevast op de agenda’s van het overleg tussen Staatsbosbeheer en de gebruikersgroep Haagse Bos. Dat overleg vindt vier keer per jaar plaats. De AVN is één van de partijen die is vertegenwoordigd in de gebruikersgroep; de IVN en de Fietzersbond zijn andere. Verder nemen enkele pure recreanten deel aan het overleg.

Een warm aandachtspunt wordt gevormd door de verwachte toenemende recreatiedruk, die zal voortvloeien uit de bouwinspanningen rond het Central Innovation District en de Binckhorst. Bovendien profileert het Nationaal Park Hollands Duin i.o. de Koekamp/Haagse Bos als één van de entreepunten en heeft daarbij het oog op het Centraal Station waar veel wandelaars zullen aankomen. Om de gevolgen van toenemende recreatiedruk goed in beeld te krijgen, alsmede om oplossingsrichtingen te zoeken, heeft Staatsbosbeheer eind 2022 een extern bureau belast met een gedegen kwaliteitsonderzoek, rapportage en aanbevelingen. Staatsbosbeheer heeft in 2023 enkele bijeenkomsten en excursies georganiseerd, tijdens welke het externe bureau (Delva Landschapsarchitecten) haar werkzaamheden, samen met Staatsbosbeheer, toelichtte aan uitgenodigde omwonenden en de gebruikersgroep Haagse Bos. De bevindingen van Delva werden in de zomer van 2023 gepubliceerd in een gedegen rapport en zien er goed uit voor het oudste stadsbos van Nederland. Het uitgangspunt is dat, ondanks de groeiende bezoekersaantallen, bescherming van het bos de topprioriteit blijft. Het rapport kent een aantal hoofdstukken, maar als we ons beperken tot de ecologie dan vallen de volgende keuzes op: respecteren van het broedseizoen door middel van een aanlijnplicht, strategisch vergroten van aaneengesloten bosvakken, groenstructuren continueren in de stad, creëren van ecologische oevers, creëren van rustplekken, inzetten op het creëren van randen en zomen (dus een gelaagde bosstructuur), het diversifiëren van het bosbestand en het versterken van de relatie tussen bos en de bebouwde omgeving door middel van natuurinclusieve maatregelen.

9. Marlot

Adri Remeeus

In oktober 2023 organiseerde de beleidsmedewerker grote groengebieden van de gemeente een rondwandeling door de landgoederen Marlot en Reigersbergen, om informatie te verstrekken en op te halen over geplande ontwikkelingen/het te maken beheerplan. Er waren enkele tientallen omwonenden en andere geïnteresseerden op afgekomen. Het ging onder andere over beplanting. Waar nodig zullen exoten worden verwijderd. Ook wordt ernaar gestreefd het bos een meer natuurlijke gelaagdheid te geven. Daarbij moet gedacht worden aan de authentieke gelaagdheid van kruiden, struiken en bomen. Waar gekozen wordt voor de aanplant van struiken komen uitsluitend inheemse soorten in beeld; denk aan meidoorn, sleedoorn en lijsterbes. Allemaal redelijk vers van de pers, dus alle reden om de ontwikkeling in 2024 op de voet te volgen.

10. SOZA

Frederike Bloemers

In plaats van het voormalige Ministerie van Sociale Zaken (SOZA) komt een reusachtig wooncomplex. De AVN heeft tegen dit ontwerp-bestemmingsplan zienswijzen ingediend en hierover, mede namens de Haagse Vogelbescherming (HVB) en Vrienden van Den Haag in november 2023 bij de Raadscommissie ingesproken. Kernpunten: Beperk hinder van wind en zon door de bouwhoogte te verlagen, in ieder geval aan de kant van de ecozone. Zorg voor groene daken die aansluiten op de verbindingszone. Dak- en binnentuinen moeten niet hoger

zijn dan 15 meter, daarboven komen geen insecten en ook geen vogels meer (behalve meeuwen). Laat bij de ecologische verbindingszone Schenkzone geen sport- en speelvoorzieningen of toename van verharding toe, en let daar ook op de verlichting. Voor een deel wordt hieraan tegemoetgekomen, mede door het intensieve overleg over natuurinclusief bouwen dat AVN en HVB met de projectontwikkelaar VORM voeren. Welke definitieve groenmaatregelen de gemeente gaat nemen valt nog te bezien. Hierbij speelt een grote rol dat dit plan binnen het CID-gebied ligt.

11. Parkeerterrein naast Internationaal Strafhof

Marian Langeveld, Caroline de Jong

In het bestemmingplan van 2012 staat dat dit terrein aan de Oude Waalsdorperweg tijdelijk (voor vijf jaar) wordt gebruikt als parkeerterrein voor de verbouwing van TNO/NCIA. Daarna krijgt het de bestemming 'groen', voor de ecologische verbindingen tussen het Natura 2000 gebied Meijendel en het bosgebied langs de Else Mauhslaan.

Na afloop van het NCIA project schreef de AVN een brief met verzoek om handhaving. Ook al eerder had de AVN aangegeven dat een groene omzoming, de aanplant van meer bomen en struiken aan de kant van het Internationaal Strafhof, zou kunnen bijdragen aan de verbindingen.

In september 2023 werd door de gemeente contact opgenomen. Het gebied is nog langer nodig, dit keer ten behoeve van de werkzaamheden voor de veiligheid van de Hubertustunnel. Inmiddels is er wel wat groen ontstaan, aan de kant van de Oude Waalsdorperweg, een rand zand met duindoorns. Die moet vooral worden ontzien. En we hebben nogmaals verzocht bomen aan te planten.

STADSDEEL SCHEVENINGEN

12. Renovatie Pier Scheveningen

Tim den Outer, Reinder de Boer

Input gegeven voor een natuurinclusieve renovatie van de Pier. Zeehonden voorziening, onderwater natuur, nestwand, vogelkijkpunt etc.

13. Advies beheer hellingen met bijzondere flora

Tim den Outer, Reinder de Boer

Op verzoek van de gemeente advies gegeven over het beheer van stenige hellingen met bijzondere flora in de Scheveningse Haven.

14. Herinrichting fietspaden kruising Pompstationsweg- Van Alkemadelaan

Tim den Outer

Kaders van de herinrichting besproken met ingenieursbureau Den Haag. Met name informatie verschaft over waarden bijzondere flora (blauwe bremraap). Handhaving wordt nu uitgangspunt.

15. Herinrichting Cremerweg (30 km)

**Reinder de Boer, Caroline de Jong en
Tim den Outer**

Ontwerp versmalling en vergroening besproken met Ingenieursbureau Den Haag. Voorstel wildmengsel te zaaien omgezet in terugbrengen zaadbank via maaisel uit de directe omgeving. Tussen Cremerweg en Nieuwe Parklaan bevindt zich een waardevolle weide met vele soorten

waaronder oorsilene en liggende asperge.

16. Herinrichting fietsstraat Kranenburgweg

Reinder de Boer

Kaders van de herinrichting besproken met ingenieursbureau Den Haag. Versterken van de natuurwaarden door goed aan te sluiten op doelbiotopen Ecologische Verbinding Verversingskanaal wordt opgenomen.

17. Vervanging kades Verversingskanaal Conradkade t.b.v. Woonboten

Reinder de Boer

Input voor plan geleverd. Het plan wordt natuurinclusief uitgevoerd met open verharding. Voorstel wildmengsel te zaaien omgezet in terugbrengen zand met zaad uit de huidige oever. Een ijsvogelwand wordt geplaatst. Uitvoering uitgesteld tot 2026.

18. Vuurwerkshow de Verademing

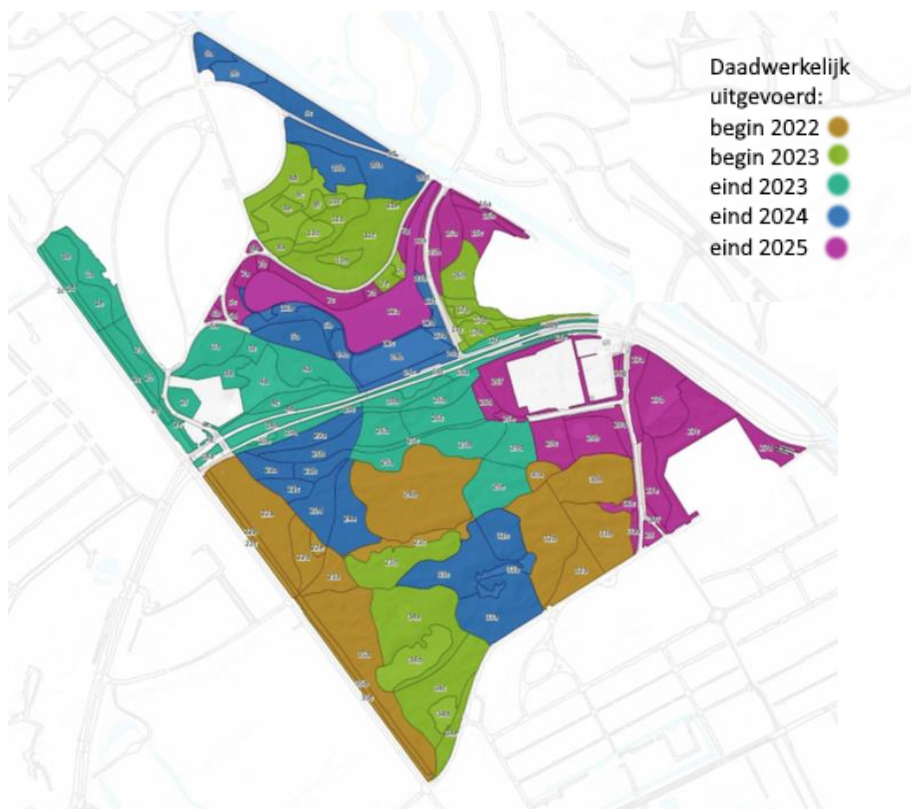
Reinder de Boer

Samen met HVB maakte de AVN bezwaar tegen de voorgenomen Vuurwerkshow op 31 december op de Verademing. Er leven daar kwetsbare soorten vogels. Met succes! Het evenement ging niet door.

19. Scheveningse Bosjes

Caroline de Jong

Zoals in de vorige jaarverslagen te lezen is, wordt het beheerplan voor de Scheveningse Bosjes uitgevoerd. Vijf jaar lang wordt elke winter een deel aangepakt, om niet te veel te verstoren.

De eerste kap vond plaats in het begin van het jaar, in 2022 en 2023. Daarbij zijn veel oude eiken (aan de kant van de Scheveningseweg) en dennen (op het Belvédèrduin) vrijgesteld. Daar had de AVN al langer om gevraagd. De bomen hadden het vaak zwaar te verduren van de concurrentie van andere soorten die er te dicht op stonden, meestal esdoorns. Ook werd veel sneeuwbes weggehaald. Veel van de struiken en bomen die daarna in het voorjaar waren aangeplant, hebben echter de droge zomer niet overleefd. Daarom heeft de beheerder van de grote groengebieden besloten voortaan in het najaar te kappen, om te beginnen eind 2023. Daarna is in de vochtige winter een variëteit aan struikjes aangeplant.

In het voorjaar van 2023 is tijdens rondwandelingen aan gebruikers en omwonenden van het bos uitgelegd wat de bedoeling is van de beheermaatregelen later in het jaar. Naast esdoorns, worden ook robinia's weggehaald, omdat die een neiging hebben te woekeren. Ook zijn exemplaren van de hemelboom verwijderd. Die staat sinds 2019 op de Europese Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.

Het gebied tussen waterpartij en Duinweg en het bos achter Madurodam functioneren als rustgebieden voor de natuur. Langs de waterpartij is bamboe weggehaald en ook esdoorns. Daardoor ontstond een open stuk, wat niet gewenst is. Het is door de beheerder weer beplant met bomen en struiken.

Al vele jaren geleden is er door de gemeente beloofd: dat bankjes en paden worden opgeknapt en asfaltpaden verminderd/ vervangen door half verharding, dat een toilet wordt aangebracht bij de speeltuin, en dat er een beheerplatform komt met omwonenden en gebruikers. Dit jaar is er zonder verder overleg een definitief ontwerp (DO) gepubliceerd. Goed dat de paden aan de stadskant van de Teldersweg zullen worden aangepakt. Maar jammer is dat er ook twee sets cortenstalen trappen zijn gepland naast de waterpartij. Daar was niet om gevraagd. Een zou moeten komen naast het monument van het Englandspeel. Opdat honden daarover bij het water kunnen komen. Maar... traplopen is niet goed voor honden. En er zijn genoeg andere paden en trappen naar het water. Kortom onnodig, en ook nog duur. Beter zou zijn geld te besteden aan een goede oversteek van de Teldersweg voor mens en dier. Ook worden volgens het DO bankjes weggehaald, verplaatst, niet teruggeplaatst. Juist over dit soort dingen is overleg met gebruikers en omwonenden van nut.

Van de vele ideeën in de Visie voor Westbroekpark en Scheveningse Bosjes is er op één punt in 2023 vorderingen gemaakt: het meer uitdragen van kernkwaliteiten ervan. Op DenHaag.com staat nu een enthousiasmerend 'Wandel en win door Schevenings Groen'.

20. Madurodam

Caroline de Jong

Voor Madurodam heeft de gemeente twee omgevingsvergunningen afgegeven, voor kap op het eigen terrein en in het uitbreidingsgebied, voor herplant en voor de aanleg van de ecowal. De ecowal komt op 3 meter van het zogenaamde olifantenpad. Direct daarachter wordt afgegraven. Daarbij worden 352 vrachtwagens met zand (7030m³) afgevoerd. Herplant is gepland op het talud tussen Hubertusviaduct en Koninginnegracht, op verschillende plekken in de omgeving, en tussen ecowal en olifantenpad. Wel heeft Madurodam toegezegd twee waardevolle meerstammige bomen te laten staan. We maakten bezwaar: -gebruik inheemse soorten voor de ecowal en het compensatiebos, volgens het

bestemmingsplan en het beheerplan horen er geen exoten in de Scheveningse Bosjes.

We deden voorstellen:

- voor inheemse soorten die er wel goed passen
- voor locaties waar bomen als compensatie kunnen worden aangeplant,
- voor het gebruik van het vrijkomende zand in de omgeving,
- om een plan te maken voor de beloofde (tijdelijke) vergroening van het voorplein.

21. JW Frisolaan

Caroline de Jong, Reinder de Boer

Omwonenden en AVN werden op voorbeeldige wijze betrokken door de Rijksoverheid bij de plannen voor de transformatie van het bestaande kantoorgebouw aan de JW Frisolaan tbv Europol. Daarvoor worden zo min mogelijk bomen gekapt en wordt maximaal vergroend, met een diversiteit aan inheemse bomen en struiken, passend in de omgeving.

22. Eisenhowerlaan

Caroline de Jong, Bas Steenks

In de middenberm van de Eisenhowerlaan ligt een groene trambaan met aan weerszijden twee rijen lindes, een fraai gezicht. De trambaan wordt niet/sporadisch gebruikt. Men ziet er vaak wijkbewoners hun hond uitlaten. Er zijn wel plannen daar voor een 'schaalsprong OV', maar of die worden uitgevoerd en wanneer is onzeker. Een meer acuut probleem is dat er een bus rijdt en het daardoor gevaarlijk is voor fietsers op de smalle fietsstrook.

De gemeente heeft plannen voor het aanpassen van het spoor en perrons voor de nieuwe lagevloertrams. Daarbij willen ze meteen de verkeersveiligheid verbeteren op de Eisenhowerlaan. Voor de vervanging van het spoor zouden de bomen moeten wijken. Volgens boomdeskundige Bas Steenks zijn de lindes goed verplantbaar.

VLIETZONE

23. Nieuw Vredenoord

Dick Ooms

Nieuw Vredenoord is een natuurgebied langs de Vliet van circa 3 hectare naast het landgoed Oud Vredenoord, waar het vroeger deel van uitmaakte. Het gebied was vroeger een paardenwei, omzoomd met bos. Het is nu verwilderd en maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), net zoals Oud Vredenoord. Oud en Nieuw Vredenoord zijn eigendom van particulieren. Oud Vredenoord is perfect in de oorspronkelijke staat hersteld, met een bewoond landhuis en een landschapspark (oud bos) naar ontwerp van Zocher. Op het terrein van Nieuw Vredenoord moet volgens het plan van de eigenaar een nieuw landgoed komen. De gemeente faciliteert dit met een bestemmingsplan. Het voorontwerp van dat plan verscheen al in 2022. Tot onze schrik bleek toen al dat de eigenaar het gebied wil inrichten als een villapark in de natuur, met parkeerplaatsen en oprijlanen, en een appartementencomplex. Die plannen staan haaks op de bestemming NNN, en de AVN heeft er met een zienswijze toen al krachtig tegen geprotesteerd. Ook de provincie had bezwaren en wilde bebouwing alleen geconcentreerd aan de Vlietzijde. Eind 2023 verscheen het ontwerp bestemmingsplan en tot onze verbijstering was er niets aan veranderd. De gemeente trekt zich kennelijk ook niets aan van de aanwijzingen van de provincie, die toch de NNN autoriteit is. De AVN gaat zich in 2024 met kracht verzetten tegen deze plannen.

Complicatie bij Nieuw Vredenoord is dat erachter een nieuw waterbergingsgebied voor calamiteiten is aangelegd: het Molenvlietpark. De sloot langs Nieuw Vredeoord heeft te weinig capaciteit om die waterberging bij een calamiteit snel te vullen. Daarom moet er een tweede watertoevoer worden aangelegd. Het Hoogheemraadschap Delfland heeft daarvoor een projectplan vastgesteld. Daaruit blijkt dat er voor de aanleg circa 360 bomen op Nieuw Vredenoord zullen moeten worden gekapt. De democratische procedure waarmee dit plan werd vastgesteld is 'onder de radar' gebleven: bijna geen van de betrokken partijen, waaronder de AVN, heeft er op gereageerd. Omdat het een NNN gebied betreft moeten de gekapte bomen in principe binnen het gebied worden terug geplant. Maar daar is bij de landgoed/villapark plannen veel te weinig ruimte voor. De AVN heeft daarom bezwaar gemaakt tegen de kapvergunning en, tegelijk met andere organisaties, een 'voorlopige voorziening' aangevraagd om voorlopig niet te laten kappen. Dat hebben we gewonnen. We vinden dat er eerst een bestemmingsplan moet komen met veel meer ruimte voor natuur, en bebouwing alleen aan de Vlietzijde, zodat er veel meer bomen kunnen worden geplant als compensatie voor de massale kap. Pas als dat er ligt kan er een kapvergunning komen, vinden we.

24. Vlietweiden

**Dick Ooms, Sander Wennekers,
Madelein Vreeken**

Begin 2023 vatte de AVN het plan op om in de Vlietzoom - het deel van de Vlietzone ter hoogte van Den Haag en Voorburg – een stuk resterend oorspronkelijk polderlandschap te behouden en te ontwikkelen als natuurgebied, geschikt voor extensieve recreatie. Daarmee haakten we in op het toenmalige college akkoord, waarin stond dat er in de Vlietzoom een bos zou worden ontwikkeld. Al in 2022 ontstond binnen de AVN het idee om zo'n bos ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de AVN in 2026 te realiseren: een 'jubileumbos'.

Het poldergebied wat de AVN wil behouden en ontwikkelen staat bekend onder de naam 'Vijf Polderslagen'. Een 'polderslag' is een strook polderland tussen twee slootjes. De polder waar het om gaat ligt langs de Vliet tegenover Voorburg en strekt zich uit tot aan de A4. Vanaf de Westvlietweg is er een weids uitzicht over, zoals dat al eeuwenlang bestaat. De A4 aan de horizon valt nauwelijks op. Ons plan is om dit gebied van bijna 16 hectare grotendeels open te houden, met bosstroken rondom, een plas-dras zone, aangepast beheer etc. Aangrenzend, aan de achterzijde, kan een recreatiebos van 4 hectare worden aangelegd met mogelijkheid voor een natuurspeelplaats en een voedselbos. Ook is aangrenzend een hondenuitloopterrein voorzien. Het totale gebied omvat ca. 20 hectare. We noemen het 'Plan Vlietweiden'.

Dit planvoorstel sluit goed aan op het ambitiedocument voor de Vlietzone van de provincie. De fracties van Provinciale Staten waren dan ook enthousiast. Een presentatie van het plan voor een raadscommissie van Den Haag werd ook positief ontvangen. Het Haagse gemeentebestuur was aanvankelijk minder enthousiast, en heeft het provinciale ambitiedocument nog niet onderschreven. Dit omdat er nog vele andere ruimteclaims liggen voor de Vlietzoom, en die ruimtelijke puzzel nog niet is gelegd. Dat veranderde met het aantreden van een nieuw college in 2023. Een natuurbestemming van de Vijf Polderslagen kwam nu in het college akkoord te staan. Bij een kennismakingsgesprek met wethouder Barker toonde die zich enthousiast. Inmiddels heeft de AVN onze plannen door een landschapsarchitect en vormgever professioneel laten uitwerken tot een brochure. Die was eind 2023 gereed. Het eerste exemplaar wordt aangeboden aan wethouder Barker.

25. GAVI-kavel

Madelein Vreeken

Nadat het GAVI kavel, het gebied in de oksel van het Prins Clausplein, decennialang er vergeten bij heeft gelegen, volgen de ontwikkelingen zich nu in hoog tempo op. Door de verwildering is er nat en droog bos ontstaan en ook grasland met hele interessante flora, zoals Eric Wisse heeft aangetoond. De eerste ontwikkeling is de bouw van een nieuwe tramremise voor de HTM (fase 1a). Deze is noodzakelijk omdat de bestelde nieuwe tramstellen te groot zijn om in de huidige remise te stallen. Van meerdere kanten, ook van de AVN, is er op aangedrongen de remise te overkappen en het dak vervolgens groen in te richten om het verlies aan groen gedeeltelijk te compenseren. Toenmalig wethouder van Asten heeft dat ook toegezegd. Helaas heeft de HTM toch besloten om dit uit kostenoverwegingen niet te doen. 'Trams kunnen best buiten staan'. Een gemiste kans dus.

Voor de overige invulling van het kavel is nog geen plan. Wel schrijft de gemeente Den Haag aan een Nota van Uitgangspunten. Er zijn veel kapers op de kust: er is ruimte nodig ter compensatie van de verdwenen bedrijvigheid uit de Binckhorst. Die moet ofwel in het GAVI kavel komen, ofwel in de Vlietzone. Hiervoor is 4,6 ha gereserveerd. Ook denkt men aan de hervestiging van bedrijven uit de Laak en aan nieuwe bedrijvigheid. Als dat zo is zal er van de natuur niet veel overblijven. We volgen de ontwikkelingen op de voet en zullen er voor strijden het tot die 4,6 ha te beperken.

26. Warmteling

Madelein Vreeken

Tweede ontwikkeling is de aanleg van het Warmteling-tracé Rijswijk-Leiden. Dit is de grote buisleiding die warm water uit het Rotterdamse havengebied naar Den Haag en Leiden gaat brengen om zo de stadswarmte te verduurzamen. Met betrekking tot de tracékeuze heeft de provincie begin december een Provinciaal Inpassings Plan (PIP) ter inzage gelegd, inclusief een Plan/Ontwerp-MER. Op basis van de MER en praktisch-technische bezwaren is gekozen voor een traject, waarbij de leiding eerst een stukje langs de A4 loopt, maar dan een haakse bocht maakt en langs het Valutapad, de zuidgrens van het GAVI kavel, komt te lopen. Nabij het Hofbad maakt hij dan weer een haakse bocht om met een boring onder de ecologische zone langs de Molensloot en onder de A12 door gelegd te worden, waarna hij verder door Leidschenveen loopt en uiteindelijk weer langs de A4 komt te liggen richting Leiden.

Tegelijk met het PIP zijn ook de aanvragen voor de vergunningen ingediend. Onderdeel hiervan is het herinrichtingsplan. Over dit plan staan wij in contact met de omgevingsmanager van Warmteling. De meeste moeite hebben wij als AVN met het stuk langs het Valutapad. Daar wordt de leiding d.m.v. een open ontgraving gelegd. Dat wil zeggen dat er een flinke strook voor kaal gemaakt en gekapt gaat worden. Het herinrichtingsplan voorziet maar ten dele in compensatie hiervan. Volgens zeggen van Warmteling omdat de gemeente hierop aanstuurde omdat men nog niet wist wat er met deze grond gaat gebeuren.

Groot was dus onze verbazing toen er vanuit het College een zienswijze werd gepubliceerd, waarin bezwaar werd gemaakt tegen het gekozen tracé. Het College wil dat het tracé in zijn geheel langs de A4 zou komen te liggen en dus niet langs het GAVI kavel en door Leidschenveen. Maar helaas is het leggen van de leiding onder het Prins Clausplein door onmogelijk, vertelt Warmteling althans.

Wat voor ons het meest relevant was uit de zienswijze is de mening van de gemeente dat de strook langs het Valutapad zich heeft ontwikkeld tot een gebied met ecologische waarde en dat

die waarde geschaad wordt door de aanleg. Wij zijn het hier mee eens, maar denken dat er voor de gemeente zelf in deze ook een belangrijke rol is weggelegd. Door ook dit gebied aan te wijzen als ecologische verbindingszone in de stedelijke groen hoofdstructuur, heeft zij zelf de regie in handen en kan de strook dan verder vrijwaarden van nieuwe aantastingen en een mooie, ecologisch waardevolle invulling verzorgen, in samenwerking met Warmtelinq. Voor de naastliggende wijk heeft de gemeente het Ontwerp-bestemmingsplan Ypenburg A12 Zone ter inzage gelegd. Het gaat hier om een gebied wat al helemaal bebouwd is, maar waar de ecologische verbindingszone onnodig smal op was ingetekend. Omdat de waarde en het belang van een ecologische zone toeneemt naarmate de breedte groter is, zal de AVN hier een zienswijze op indienen.

ZUIDWEST

27. Structuurvisie

Arnim van Oorschot

Pas medio 2023 lag de ontwerp structuurvisie ter beoordeling aan de gemeenteraad. We dienden daar al vorig jaar een zienswijze over in. AVN beoordeelt de Structuurvisie op groene criteria. Bij de verdichtingsopgave in Zuidwest Den Haag benadrukt AVN het belang van het behoud van de groenblauwe structuur en deze als basis te nemen voor de toekomstige inrichting. Wij stellen in de reactie/ zienswijze dat wij van de structuurvisie méér verwachten van de basiskwaliteit natuur.

Hoewel het ruimtelijk raamwerk van de ontwerp-structuurvisie er veelbelovend uit ziet, blijkt in de praktijk dat het groen toch onder druk kan komen te staan.

Daarom vraagt de AVN om specifieke aandacht voor enkele belangrijke punten:

1. Het behouden van de groennorm op 22 vierkante meter per huishouden, in plaats van de voorgestelde 16 vierkante meter per huishouden, is cruciaal voor een groen Zuidwest Den Haag.
2. De ecologische verbinding langs de sportvelden Escamp, die de gemeente wil verplaatsen, moet eerst in een integraal bestemmingsplan Bouwlust worden vastgelegd, en ontwikkeld, voordat wordt overgegaan tot de bouw van Zichten 2 en 3.
3. Groen van verhoogde daktuinen in halfopen bouwblokken mag niet als volwaardig groen worden beschouwd. Als deze bouwblokken toch worden gebouwd, moet ervoor worden gezorgd dat de binnentuinen een groenbestemming krijgen en dat de bouwconstructie bij het realiseren van een groene daktuin voldoende draagkracht biedt en ruimte laat voor het laten groeien van bomen vanaf het begin van het plan- en bouwproces.
4. Bij Dreven fase 2 en andere plannen dient speciale aandacht te worden besteed aan het behouden en verbinden van groen. Dit omvat het richten van openingen in de bebouwing langs groenstroken op het groen en het behoud van groen op maaiveldhoogte in de binnentuinen. Beperk verharding en bouwwerken die geen gebouwen zijn in het groen en in de binnentuinen. Vermijd ook hoogbouw van 70 meter in Dreven 1, aangezien dit wellicht niet past bij de omgeving en voorkom dat hogere wanden aan de rand van de groenstroken worden gepland.

Bij de inspraak op het Projectdocument Dreven Gaarden Zichten op 2 februari 2022 al spraken we er onze zorg uit over “dat het Projectdocument op het verkeerde moment komt. Moet niet eerst de Structuurvisie vastgesteld worden waarin de ruimtelijke voorwaarden vastgelegd worden voor de bouwplannen?” Dit is immers het juridisch instrument waarin het ruimtelijk ontwikkelingsbeeld wordt beschreven inclusief uitvoeringsstrategie, die aangeeft op welke wijze men het beleid gaat realiseren. En waarop zienswijzen kunnen worden ingediend. Het is cruciaal dat er niet straks afspraken liggen met projectontwikkelaars, ten koste van groen en natuur, waar niet op kan worden teruggekomen. Maar het mocht niet baten. Het Projectdocument werd aangenomen en ‘bouwfase 1’ kon starten zonder dat de ruimtelijke voorwaarden waren vastgesteld.

Bestemmingsplan Steenzicht Ruimzicht

De gevolgen bleven niet uit. Al spoedig lag het bestemmingsplan Steenzicht Ruimzicht voor, een postzegelbestemmingsplan voor kleinschalige herontwikkeling met een grote bouwopgave. Met name Steenzicht krijgt een grote verdichtingsopgave te verwerken. Binnen het stratenpatroon wordt de strokenverkaveling getransformeerd naar halfopen bouwblokken. De ambitie de groenstructuur te versterken en de openbare ruimte te vergroenen bleek al bij de eerste grote bouwopgave zwaar onder druk te staan. In het bestemmingsplan voor de bouwblokken die de strokenbouw gaan vervangen bleken de plannenmakers zelfs het beloofde groen op de binnenterreinen niet te hebben opgenomen. Bij de aanbieding aan de Raad drong de AVN erop aan tenminste dit nog te regelen. In de Raadscommissie werd al de vrees uitgesproken dat met het aannemen van respectievelijke postzegelplannen met een grote bouwopgave, als deze, de besluitvorming versnipperd raakt en het overzicht over de realiseren doelen verloren gaat. We vroegen de Raad: “Mocht u desondanks de vaststelling van het bestemmingsplan niet verder uit stellen, vragen we u de groene kwaliteit in het bestemmingsplan te borgen door deze op te nemen in de planregels.” Het bestemmingsplan werd aangenomen met een amendement dat de inrichting van de groene binnentuin regelt.

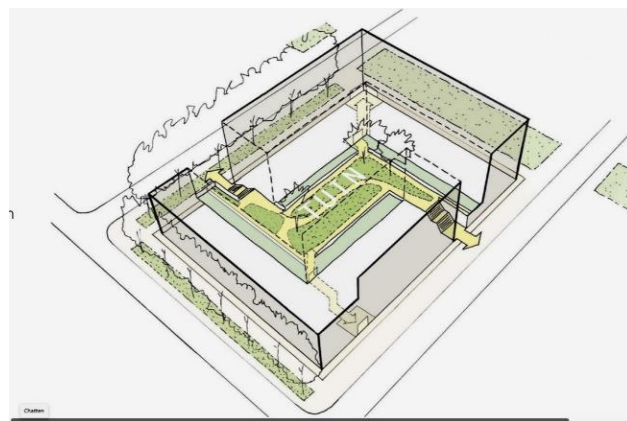
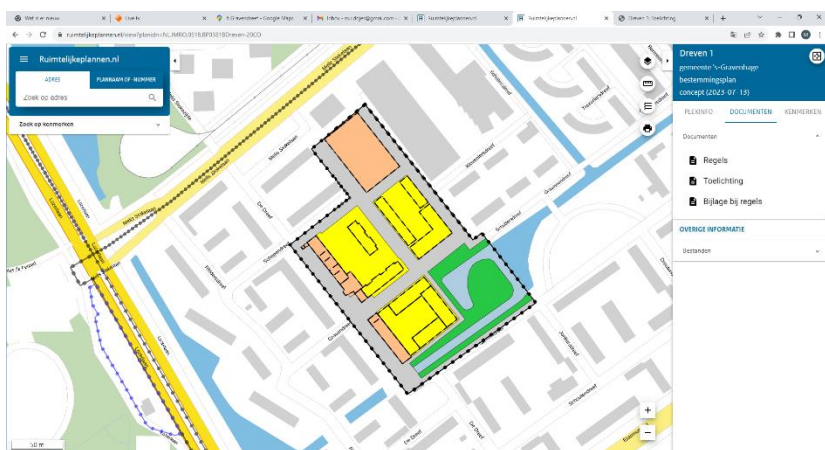
Over de omgevingsvergunning op basis van het bestemmingsplan waren we niet tevreden; we besloten daartegen bezwaar aan te tekenen. Ons bezwaar richtte zich erop, “dat het groen in de binnentuinen en de technische voorziening om dat groen mogelijk te maken, zoals het grondpakket en de watervoerende lagen, nog niet integraal zijn geborgd. Mogelijke aanpassingen gebeuren hiervoor pas als de bouw begonnen is. Mogelijke aanpassingen aan het ontwerp kunnen daardoor oplopen tegen praktische bezwaren in de uitvoering.”

Ons bezwaar werd op 20 november niet-ontvankelijk verklaard door het College van BenW. Ondertussen vernietigde de Raad van State het bestemmingsplan, mede op grond van het niet goed borgen van de binnentuin. Het AVN bestuur besloot in beroep te gaan, alleen al om de niet-ontvankelijkheidsverklaring, omdat wij niet van het bouwen zouden zijn. Maar we zijn wél van de natuur. Daar maakt natuurinclusief bouwen toch zeker deel van uit?

Concept bestemmingsplannen voor Dreven en Zichten

Op 1 januari 2024 trad de nieuwe omgevingswet in werking. Reden voor de gemeente om nog in 2023 de laatste bestemmingsplannen in te dienen. AVN kon in de zomer reageren op twee concepten.

We letten ook daar op het natuurlijk groen. In een concept voor Zichten 2 en 3 maken we ons vooral zorgen over de ecologische zone in de sportvelden Escamp. We besteedden er aandacht voor in Haagwinde nummer 3. Bij het concept voor bestemmingsplan Dreven 1 wezen we vooral op groen-blauwe strook van hoge kwaliteit aan de Pachtersdreef. Rangschik de bebouwing er zo dat deze zoveel mogelijk van de groen-blauwe kwaliteit meeprofiteert. Richt de openingen in de bebouwing langs de groenstrook op het groen en laat dit groen op maaiveldhoogte doorlopen in de binnentuinen. Geef de binnentuinen een groenbestemming

Op de ontwerp-bestemmingsplannen wordt in 2024 een zienswijze in gediend.

29. Ontwerp-bestemmingsplan Assumburgweg

Arnim v. Oorschot, Caroline de Jong

De AVN heeft een zienswijze ingediend over een gepland massief gebouw aan de kop van de Assumburgweg. In het ontwerp-bestemmingsplan is bebouwing mogelijk gemaakt op een plek waar twee ecologische verbindingzones bij elkaar komen richting ecologische verbindingzone Laak. Het gebouw steekt uit ten koste van de ecologische verbindingzone langs het water bij het spoor en blokkeert daarmee ecologische verbindingen. Ook loopt het geplande gebouw bij de Rechterenstraat te ver door in het groen. Wij stelden voor om het gebouw verder van het water en van het groen te laten eindigen, zodat er ruimte blijft voor de ecologische verbindingen. Daarmee zou de Stedelijke Groene Hoofdstructuur worden versterkt. Daarbij hebben we voorgesteld dat het groene dak op de parkeergarage wordt vast gelegd in de regels die bij het bestemmingsplan worden opgesteld (en die er onderdeel van zijn), zodat het groene dak wordt geborgd en er ook bomen op kunnen komen ter compensatie van andere die voor het plan zijn gekapt. Het dak sluit aan op de ecologische verbindingzone. Dit voorstel is door het college overgenomen.

Daarnaast nam de Raad een motie 'Behoud volwaardige ecologische verbindingzones aan': "bij een overweging tot wijziging van de ecologische zone ten behoeve van bouwprojecten, als principe te hanteren dat de betreffende ecologische verbindingzone geen reductie in breedte ondergaat."

STADSDEEL LOOSDUINEN/KIJKDUIN

30. Westduinen, Wapendal en Bosjes van Poot

André Smit

De Klankbordgroep Westduinen (voorheen het Beheerplatform) is in 2023 twee keer bij elkaar gekomen en wordt voorgezeten door de Stadsdeeldirecteur van Segbroek Daniël van Drunen.

De volgende punten werden besproken:

Subsidieaanvraag en geplande werkzaamheden 2024-2025 en toekomst Westduinpark en Wapendal.

Plan van aanpak onderhoud en inventarisatie beheerparagraaf grijs en groen.

Evaluatie bewustwordingscampagne Westduinpark.

Er is veel overlast van loslopende honden en overstuiving van de paden. Extra handhaving is gewenst.

De oude gebouwen van het voormalige Zenderpark Scheveningen aan de ingang bij de Zeezwaluwstraat worden afgebroken en het gebied wordt teruggegeven aan de natuur. Er zijn gelukkig een aantal groepen vrijwilligers actief om onder andere door het verwijderen van exoten de unieke duinbiotopen te behouden.

31. Bloemendaal/ Parnassiaterein

Marian Langeveld

Na 2 jaar radio stilte heeft de gemeente/Parnassia in september het concept PUK Park Bloemendaal gepresenteerd aan o.a. de klankbordgroep. Hierop heeft de AVN een reactie verstuurd, maar die bleek (tijdens een rondgang in december met betrekking tot de verkeersafwikkeling tussen bestaande en nieuwbouw straten) niet gelezen te zijn en meegenomen door de (inmiddels 4e) DSO medewerkster.

32. Van Zee tot Zweth

Marian Langeveld

In januari is de 'PROJECTENPORTFOLIO GROOT SOLLEVELD Uitwerking schetsontwerpen westelijk deel Van Zee tot Zweth, omgeving Solleveld, Ockenburgh en Madestein' gepresenteerd.

Naast het stickertjes plakken op deze infoavond is door de AVN haar reactie op deze plannen schriftelijk verstuurd.

De zienswijze tegen de kapvergunning zomer 2022 bij het landschapspark Madestein (bij de Grote Plas tussen Vroondaal Noord en Zuid) werd niet ontvankelijk verklaard door een dag te laat binnen komen (zie vorig jaarverslag).

De opmerkingen geuit tijdens de rondgang met bezwaarmakers zijn niet opgevolgd. In november/december 2023 is de kap uitgevoerd.

WESTLAND

33. Westland

Jeannine Engels, Marian Langeveld, Jos Verhoeff

De nieuwe wethouder voor Groen heeft het overleg met de natuurorganisaties nieuw leven in geblazen en er zijn in 2023 twee bijeenkomsten geweest. In het voorjaar is het Actieplan Groen Westland Groen = Goud door de gemeenteraad aangenomen.

Bij de uitvoering van het Actieplan heeft de AVN bij werkgroep Educatie en scholing voorgesteld bij (nieuw)bouw de particuliere tuinen aan te laten sluiten bij het programma 'Groene tuinen in Hollandse Duinen' van het Nationale Park Hollandse Duinen (NPHD). Voor de uitwerking hiervan is contact opgenomen met projectleiders van NPHD en Stichting Steenbreek.

34. Wenzone, ABC bedrijverterrein

Arnim van Oorschot, Marian Langeveld

We werden gewezen op de ecologische verbinding in de Wenzone op de grens van de gemeenten Westland en Den Haag. Daar wordt het ABC bedrijverterrein uitgebreid. De zorgen om het voorstel van ABC Westland waren de plannen voor units van max 15m hoogte te realiseren op 50 meter van het Wenpad achter bestaande kavels langs.

Dit terwijl de gemeente de ontwikkeling van ABC Westland wil "combineren [we] met de realisatie van een gedeelte van de ecologische verbinding uit het Natuur Netwerk Nederland, die van Madestein tot aan de Zweth loopt. Langs de Wennetjessloot houden we daar rekening met een groenstrook van 50 meter breed."

We zochten dit verder uit. Al in 2014 uitten we kritiek op de onvoldoende kwaliteit van de ecologische verbinding langs de Wennetjessloot. De groen-recreatieve verbinding tussen Kijkduin en het Midden Delfland dreigde ter plekke van het plangebied Uithofslaan een onaantrekkelijke flessenhals te worden. De AVN vond en vindt de "rubuuste schakel" langs het plangebied de Uithofslaan nog steeds te smal. Het is een ware flessenhals in de recreatieve route tussen recreatiegebied De Uithof en de Holle Wetering.

We namen contact op met de projectleiding van het bestemmingsplan ABC Westland en werden uitgenodigd voor een gesprek. We vroegen speciaal aandacht voor de bottleneck in de NNN-zone ter plekke. De provincie wil het NNN in Zuid-Holland in 2027 afgerond hebben. Daarbij horen ruim 37 hectare aan te leggen ecologische verbindingen binnen Westland: de Wenzone, Poelzone, Zwethzone en Gantelzone. De gemeente Westland wil dit netwerk versterken en ondersteunen door een lokaal natuurnetwerk te realiseren, van groenblauwe recreatieve verbindingen. Ter hoogte van de Wenzone wil ze 10 hectare groen toevoegen.

Er ligt eind 2023 een ontwerp-bestemmingsplan ABC terrein De Strijp in Poeldijk voor. Het gaat de AVN om de ontwikkeling van de groenstructuur in de Wenzone in dit bestemmingsplan ABC als onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN).

We bereiden een zienswijze voor. We zijn blij dat achter de kavels aan het Wenpad een ecologische strook wordt geprojecteerd die bovendien de functie "natuur" krijgt. Het geplande wandelpad en hondenuitlaat maakt daar wat ons betreft geen deel van uit.

De AVN staat onder andere kritisch tegenover:

- a. Een maatvoering van 50 meter vanaf de Wennetjessloot rekent de bebouwing tussen Wennetjessloot en de geplande bedrijfsgebouwen mee;
- b. Een maatvoering van 30 meter vanaf bestaande woonkavels rekent de particuliere tuintjes mee.

En beveelt aan:

- c. Onder een robuuste zone van 50 meter verstaat AVN een strook natuurlijk groen dat recht doet aan de bestemming natuur.
- d. Als de voormalige bedrijfsgebouwen toch gesloopt worden en er ruimte ontstaat: Realiseer dan een robuuste zone natuurlijk groen van 50 meter.

- e. Bouw de bedrijfsruimten daarachter natuurvriendelijk. Maak geen hoge muur van 15 meter maar realiseer de bouw trapsgewijs. Als men dan bouwvolume tekort komt, kan de maximale hoogte wat ons betreft meer worden dan de in het bestemmingsplan genoemde 15 meter

De projectleiding vroeg ons of ze op de inloopavond in januari ons mag noemen als gesprekspartner en of we betrokken willen zijn bij de uitwerking van het bestemmingsplan. Dat is uiteraard het geval.

We gaan in 2024 naar de inloopbijeenkomst om onze wensen kenbaar te maken, ook ten aanzien van de verdere natuurinclusieve inrichting van het bedrijventerrein.

ZOETERMEER

35. Buytenpark-Zoetermeer

Leon van den Berg

In oktober was er een redelijk goed bezochte AVN-excursie naar het Buytenpark. De dertien deelnemers werden begeleid door VNVZ-bestuurslid Wouter Parent en onze Portefeuillehouder Zoetermeer Leon van den Berg, die vooral inging op de ontstaansgeschiedenis van het park en de bedreigingen voor de natuur aldaar, die er waren en zijn. (VNVZ: Vogel- en NatuurVereniging Zoetermeer). Het aantal waarnemingen viel vanwege de harde wind en de motregen aan het einde van de excursie wat tegen. Toch mocht dat de pret niet kreuken. De meelopende leden vonden het een fijne excursie in een interessant gebied.

Begin 2023 werd duidelijk dat het skiresort SnowWorld weer toekomstplannen had. Na een stilstand in de ontwikkeling en de bedrijfsvoering vanwege de coronacrisis is het concern begonnen aan het bouwen aan de toekomst. Helaas betekent dat ook letterlijk bouwen. Er werd een plan gepresenteerd waarvan de highlights zijn:

- de bouw van een hotel met 100-120 kamers, zonder verdere voorzieningen dan slapen. De voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het hotel bevinden zich al in het bestaande pand;
- het aanleggen van een zipline (kabelbaan) van de noodtrap van de derde baan naar het terrein van het voormalige Ayers Rock, dat nu onder de naam Adventure Valley onderdeel uitmaakt van het SnowWorld-concern;
- betaald parkeren op het terrein in combinatie met een nieuw parkeerbeleid en slagbomen;
- Een interne verbouwing waardoor functionaliteiten binnen het pand beter op elkaar aansluiten;
- Het verbeteren van de toegankelijkheid tussen SnowWorld en Adventure Valley en het uitbreiden van de bebouwing aldaar.

Op 9 mei en 27 juni waren er twee participatiebijeenkomsten bedoeld voor de Zoetermeerse bevolking. Daaruit kwam naar voren dat de meeste Zoetermeerders niet per se positief staan ten opzichte van het plan, of in ieder geval een voorbehoud hebben. Dit werd onderbouwd door het negatieve oordeel over de plannen van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK). Het eerste oordeel luidde: Niet akkoord van het plan inhoudende:

- *“sloop van een opslagschuur en bouw van een hotel;*

- *sloop en nieuwbouw deel Adventure Valley;*
- *aanleg van een zipline;*
- *realisatie van Snowyland, een soort sneeuwspeeltuin voor de kleintjes.”*

Bij de motivering van dit oordeel zegt de commissie weliswaar *“waardering te hebben voor het opstellen van een masterplan”*, maar met de toevoeging: *“dit is van onvoldoende kwaliteit en dient op een groot aantal punten verder te worden uitgewerkt”*. Tijdens de zitting van de commissie op vrijdag 23 juni liet stadsbouwmeester Knappers merken dat hij eerst van SnowWorld zou willen weten wat de meerwaarde is van het project voor het Buytenpark. Dat laatste is nu door de commissie in het officiële rapport nog eens onderstreept en verduidelijkt met stellingen als:

- *“Het masterplan gaat teveel uit van het bedrijfsbelang van SnowWorld en besteedt niet tot nauwelijks aandacht aan de context.”* Met die context wordt bedoeld *“de rol van SnowWorld in het park”*;
- *“geadviseerd wordt een landschapsarchitect in te schakelen om het masterplan naar een hoger plan te tillen. Hierbij zal er ook aandacht moeten zijn voor de aanwezige natuurwaarden.”*

Ook de herziene versie van met name het hotelplan kreeg na de zitting van de commissie op 8 december 2023 het eindoordeel ‘onvoldoende’ en is daarmee afgewezen. Van groot belang is dat de CRK opnieuw verzoekt om *“een analyse en visie op de rol van SnowWorld in het park (context) (...) Wat leveren deze ontwikkelingen het park op, zowel praktisch recreatief als ecologisch landschappelijk? (...) Wat draagt ontwikkeling van SnowWorld bij aan ecologie en biodiversiteit in het park? Alleen constateren dat de ontwikkeling geen afbreuk doet aan beschermde soorten is niet genoeg.”*

De CRK is een onafhankelijke adviescommissie voor het gemeentebestuur, in het bijzonder voor het college van B&W, als het gaat om projecten in de openbare ruimte. De commissie staat onder voorzitterschap van stadsbouwmeester Ronald Knappers.

36. Nieuwe Driemanspolder

**Leon van den Berg, Tim den Outer,
Reinder de Boer**

In 2023 hebben de AVN en de VNVZ (Vogel- en NatuurVereniging Zoetermeer) zich ingezet om met de betrokken overheden te komen tot een degelijk zoneringsplan natuur versus recreatie. Ondanks constructief overleg in een gebruikersgroep, helaas zonder uitzicht op resultaat. We beraden ons nu op vervolgstappen. Een zoneringsplan vinden wij niet alleen belangrijk om in ieder geval in een deel van het gebied onrust en verstoring te voorkomen, maar ook om niet bij elke detail ingreep weer een discussie over de gevolgen voor de natuur te moeten voeren.

WASSENAAR

37. Duindigt

**Adri Remeeus, Soesila Verhagen,
Tim den Outer**

Renbaan Duindigt heeft grootse plannen op weg naar hun streven het grootste hippisch centrum van Nederland te willen worden. Details zijn nog niet bekend, maar de grote lijnen zijn aangegeven: de bouw van een hotel, de bouw van urban villa's in het landgoed Duindigt en de

aanleg van een grote parkeerplaats aan de noordkant van de renbaan (bij de Landscheidingsweg), met natuurlijk ook veel meer recreatief verkeer tot gevolg.

De kans is er dat in 2024 meer bekend gaat worden, maar inschattender wijze mag verwacht worden dat de plannen gaan leiden tot meer stikstofuitstoot (ook in Meijndel) en meer recreatieve druk (ruiters) op Meijndel. De impact van het hotel en de villa's laat zich nu nog moeilijk inschatten.

Uit het oogpunt van effectiviteit en specifieke deskundigheden, gaan de AVN, Dunea en de Stichting Duinbehoud op dit punt samenwerken; de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland gaat hierin een coördinerende rol op zich nemen.

Wordt vervolgd in 2024.

38. Jagerslaan

Soesila Verhagen

In november is namens de AVN en de Stichting Duinbehoud ingesproken tijdens de bijeenkomst van de Commissie Fysieke Leefomgeving Wassenaar. De inspraak ging over het ontwerp wegcategoriseringsplan van dit jaar, met specifieke bezorgdheid over het voorstel om de Jagerslaan te upgraden naar een gebiedsontsluitende weg. Het sluipverkeer over de weg zal daardoor alleen maar toenemen, terwijl het juist de bedoeling is om het sluipverkeer op deze weg te doen afnemen.

De Jagerslaan loopt vlak langs Hertenkamp, een Natura 2000-gebied. Een belangrijk punt van zorg is dus de mogelijke toename van stikstofuitstoot als gevolg van meer verkeer. Ook zal het plan zorgen voor een minder gezonde en prettige omgeving om te lopen, fietsen en verblijven, vooral in de Hertenkamp, maar ook op de Jagerslaan zelf.

De classificering vereist een bredere weg dan de Jagerslaan nu is, wat zou resulteren in het kappen van een aanzienlijk aantal bomen.

39. Belangenraad Meijndel

Tim den Outer

Als deelnemer aan deze belangenraad worden namens de AVN actuele aandachtspunten ingebracht en besproken.

Het zijn kwartaalbijeenkomsten met vertegenwoordigers van Dunea waaraan naast de AVN ook andere natuurliefhebbers, sporters en omwonenden deelnemen.

De positieve sfeer in dit overleg en de transparante opstelling van Dunea dragen bij aan een efficiënte samenwerking.

De Belangenraad Meijndel is een waardevol platform voor de AVN.

Dunea heeft een aantal projecten waaronder de opknapbeurt Hart van Meijndel.

LEIDSCHENDAM/VOORBURG

40. Beoogde recreatiewoningen in Vlietland Noord

Sander Wennekers

Aan de noordkant van Leidschendam-Voorburg (LV) ontstond in de jaren '80 tussen Vliet en de A4, na grootschalige zandwinning, een grote recreatieplas met horeca, jachthavens, stranden en uitgestrekte groenzones. Samen vormt dit recreatiegebied Vlietland (300 ha). Het gebied is eigendom van Provincie Zuid-Holland (PZH). Voor het beboste deelgebied van ca 40 ha aan de uiterste noordzijde bestaan al tientallen jaren plannen voor de bouw van (222)

recreatiewoningen. Het in 2010 door de Raad van State goedgekeurde plan is nooit uitgevoerd maar in 2022 weer opgepoetst, zij het in gewijzigde vorm inclusief een wegverlegging door een bos en de aanleg van een 12 m hoge grondwal van 900m lengte en 60m breedte. Daarvoor zouden duizenden bomen gekapt moeten worden. Hiertoe is een herziening van het

bestemmingsplan nodig en een ontheffing van de Wet natuurbescherming (Wnb). Tegen dit plan is fel verzet van omwonenden (17.000 handtekeningen) en natuurorganisaties, waaronder de AVN.

Op 1 februari 2023 heeft de AVN, evenals de Vereniging Vrienden van Vlietland, het Burgerinitiatief Vlietland, de Bomenbond Rijnland en de Buren van Vlietland, ingesproken in een extra Raadsvergadering over Vlietland Noord. Tot slot daarvan werd een initiatiefvoorstel voor een juridische second opinion en een onderzoek naar alternatieven voor het bestemmingsplan door de gemeenteraad van LV aangenomen.

Ook heeft AVN, samen met anderen, een factsheet geschreven over de impact en veiligheidsrisico's van de enorme grondwallen die volgens de plannen om het beoogde recreatiepark heen zullen worden aangelegd. Hiervoor moeten wel 1.700 bomen gekapt worden. Inmiddels heeft de projectontwikkelaar de aanvraag voor een ontheffing van de wet natuurbescherming ingetrokken, omdat het onmogelijk blijkt om de impact op de natuur van zowel het recreatiepark als de grondwallen te compenseren. Ze doen wel een nieuwe aanvraag voor alleen de recreatiewoningen, en mogelijk over vijf jaar alsnog voor de grondwallen.

Op 11 juli heeft de AVN, evenals enkele andere organisaties, ingesproken in een extra Raadsvergadering over Vlietland om openheid van zaken over de juridische second opinion en over de uitvoering van de motie voor een 'Onderzoek naar Alternatieven voor het Bestemmingsplan Vlietland Noord' te bepleiten. En op 18 juli heeft AVN een Wet Open Overheid (WOO)-verzoek ingediend bij gemeente LV om alle stukken betreffende bovengenoemde motie voor een 'Onderzoek naar Alternatieven voor het Bestemmingsplan Vlietland Noord' boven water te krijgen. Uit de verstrekte stukken is gebleken dat dit onderzoek uitsluitend de planschaderisico's van vier varianten met meer, minder of geen verblijfsrecreatie betrof. De planschadeberekeningen zijn vooralsnog geheim.

Op 7 november 2023 heeft verantwoordelijk wethouder Bianca Bremer een Raadsbrief doen uitgaan over de stand van zaken. De wethouder ziet maar drie scenario's voor zich: het oude bestemmingsplan handhaven (met deels appartementen), het nieuwe bestemmingsplan invoeren (met 222 grondgebonden recreatiewoningen) of het oude bestemmingsplan intrekken en het nieuwe niet invoeren en planschade betalen. Als reactie hierop hebben de vijf actievoerende partijen, waaronder de AVN, een brief met 86 vragen aan de gemeente gestuurd. Zij zetten hier op een rij waarom er geen enkele garantie is dat het nieuwe bestemmingsplan beter is dan het oude plan. En waarom beide plannen weinig doen om de natuur te versterken of Vlietland aantrekkelijker te maken voor de dagrecreant. Deze brief wordt op 30 januari 2024 in de Commissie Omgeving besproken.

41. Bouwplan Van Ruijsdaellaan te Leidschendam

Sander Wennekers

Midden in de centrale groenzone van Leidschendam, ter hoogte van de Van Ruijsdaellaan, is in de jaren zeventig, op de plaats van de voormalige buitenplaats Overdam, een heempark met de naam Rusthout aangelegd. In 1992 is ernaast een bescheiden kantoorgebouw gebouwd, met daarom heen veel (semi-)openbaar groen. De gemeente is nu voornemens dit circa een hectare grote overwegend groene perceel over de volle breedte met een U-vormig 4-7 verdiepingen hoog wooncomplex te laten bebouwen. Het bouwvlak van het huidige kantoorgebouw van ca 1000 m² wordt vergroot tot meer dan 5000 m². Ook wordt de nieuwbouw hoger en zal deze reiken tot boven de boomtoppen. De verstoring van de natuur zal tot over de randen van het plangebied strekken, mede omdat erom heen een bouwweg moet worden aangelegd,

waarvoor ook enkele fraaie watergangen langdurig moeten worden gedempt. Ook wordt straks vrijwel het gehele gebied uitgegraven voor een verdiepte parkeerkelder.

Op 22 oktober jl. heeft de AVN bij Omgevingsdienst Haaglanden (ODH, PZH) bezwaar ingediend tegen de verleende ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) voor de verstoring van de gewone dwergvleermuis door dit bouwproject. De belangrijkste gronden van dit bezwaar zijn enkele ernstige hiaten in de onderbouwing, en de eenzijdige belangenafweging door de ODH. De AVN heeft onafhankelijk advies ingewonnen bij de Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland. De hoorzitting over deze zaak is op 1 februari 2024.

Medio november 2023 heeft de naast de planlocatie gelegen Stadstuin Rusthout, mede namens o.a. AVN, een Voorlopige Voorziening aangevraagd bij de Rechtbank. Op verzoek van de rechtbank heeft de projectontwikkelaar ter zitting toegezegd geen werkzaamheden (kappen, rooien, dempen watergangen etc.) uit te voeren voordat het besluit op bezwaar is genomen. De rechter heeft vervolgens geconcludeerd dat het spoedeisend belang dan is vervallen en heeft de voorziening niet toegekend.

De AVN zal in 2024 het project nauwlettend blijven volgen en zo nodig een zienswijze of bezwaarschrift indienen over een te verwachten aanvraag cq verlening van een omgevingsvergunning.

42. Mogelijke natuurontwikkeling vijf hectare weiland aan de Oostvlietweg, Leidschendam **Sander Wennekers, Mirjam Post**

Aan de Oostvlietweg in de Starrevaartpolder te Leidschendam ligt circa 5 hectare weiland, waar nu alleen nog af en toe de koeien van een buurman grazen. Het gebied is eigendom van particulieren, die graag natuurontwikkeling op hun terrein zouden willen realiseren. Hierbij zal AVN ondersteunen.

Inmiddels heeft de AVN samen met de KNNV de kavel bezocht en de huidige en mogelijke toekomstige natuurwaarden geïnterviewd, ook in relatie tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN)-gebied (Leidschendammerhout) op een steenworp afstand van de bewuste kavel. Samen met buurgemeenten is Leidschendam/Voorburg voornemens om keukentafelgesprekken te gaan houden met de grondeigenaren (vooral agrariërs) en met andere betrokkenen (o.a. Staatsbosbeheer) in het buitengebied, ten behoeve van een te ontwikkelen toekomstvisie op het landelijk gebied (inclusief mogelijkheden voor natuurontwikkeling of agrarisch natuurbeheer). Dit is zowel interessant voor een bredere ontwikkeling in de Starrevaartpolder, als voor andere delen van het buitengebied. Hierbij is de AVN door de eigenaren van verzocht om als adviseur mee te gaan naar deze gesprekken.

43. Duivenvoorde Corridor- Noorthey

Madelein Vreeken

In het afgelopen jaar zijn alle nog lopende bestemmingsplanprocedures in de Duivenvoordecorridor afgerond. De Duivenvoordecorridor (DVC) is de groene strook die vanaf het landgoed de Horsten langs de grens tussen Voorschoten en Leidschendam naar de Vliet loopt. Hierover is in 2008 een convenant besloten met de Provincie, waarin is afgesproken de staat van dit gebied weer terug te brengen naar het groene en open landschap wat het ooit was. Daarvoor zouden verschillende tuinders worden uitgekocht en hun kassen afgebroken. Helaas was dit voor beide gemeentes ook een kans om nieuwe woningbouw te realiseren. Dit

was in beperkte mate toegestaan, om de uitkoop van de tuinders te financieren, maar voor niet meer dan 15% van het oppervlak. Beide gemeenten hebben deze regel zo geïnterpreteerd, dat deze 15% alleen voor het pure bebouwde oppervlak geldt, en alle tuinen, toegangswegen, parkeerplaatsen hier niet onder vielen, en de provincie heeft dit helaas gedoogd.

Maar ook deze grens van 15% heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg nog overschreden. De zienswijze die we daarover hebben ingediend is helaas niet gehonoreerd. In het specifieke geval van het bestemmingsplan Noorthey, hebben we in een zienswijze ook gewezen op het ons inziens onnodige kappen van bomen. Ook dit is afgewezen. Zodoende zal de DVC grotendeels veranderen in een aaneenschakeling van villaparkjes, met een groot woord 'landgoederen' genoemd. Erg jammer.

STEDELIJK/ PROVINCIAAL/LANDELIJK

44. Nationaal Park Hollandse Duinen

Tim den Outer

Het Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD), nu met meer dan 60 partners, organiseerde verschillende inspirerende bijeenkomsten, campagnes, en activiteiten zoals natuurwandelingen. En bijv. ook de website Groene Tuinen in Hollandse Duinen- de moeite waard om eens te bezoeken. Het streven is een Nationaal Park 3.0. Daarover werd een symposium georganiseerd, 'Nationaal Park 3.0, een nieuwe benadering voor de toekomst van nationale parken'. Het NPHD heeft (nog) geen definitieve status gekregen als Nationaal Park en er wordt gewerkt aan een nieuwe aanvraag.

45. STRAND

Jos Verhoeff

Het College van Burgemeester en Wethouders heeft in juli aangekondigd dat zij van plan is een nieuwe strandnota op te stellen met inspraak van bewoners, ondernemers en bezoekers. Omdat de AVN zich zorgen maakt over het steeds drukker worden van het strand naast de natuurbeschermden duinen hebben wij B&W al in een vroeg stadium een reactie gestuurd over de nota van uitgangspunten.

Eind 2023 werd nieuw bestemmingsplan strand ter inzage gelegd. Dit was nog niet de nieuwe strandnota, maar een zogenaamd 'conserverend' bestemmingsplan om een aantal commerciële ontwikkelingen op het strand, onder andere een jaarrond vergunning op het zuiderstrand, formeel toe te staan. De strandhuisjes werden uitdrukkelijk buiten dit bestemmingsplan gehouden. De AVN heeft samen met de Stichting Duinbehoud een zienswijze op dit bestemmingsplan ingediend. De praktijk leert dat de gemeenteraad nogal eens zaken besluit die in strijd zijn met het bestemmingsplan.

Traditioneel is het strand opgedeeld in verschillende zones waarbij bepaalde activiteiten, zoals jaarrond exploitatie, niet waren toegestaan in de aangewezen rustige zones. Daarbij is met name gestreefd naar het rustig houden van stranden naast de Natura 2000 gebieden zoals het Zuider- en Noorderstrand (ter hoogte van het Zwarte Pad). Deze stranden hebben de status van Natuur Netwerk Nederland.

Zeven jaar geleden was er een grote actie 'bescherm de kust' met 100.000 handtekeningen. Daarna is een kustpact afgesloten met veel partijen, waaronder de gemeenten langs de kust. Ook Den Haag heeft het pact ondertekend. Er zijn sindsdien ook een aantal positieve ontwikkelingen zoals het groene strand bij de zandmotor. Bij Meijendel wordt ook gewerkt aan het creëren van een groen strand, waar de natuur haar gang kan gaan en menselijke

activiteiten gestopt worden.

De nieuwe strandnota staat nu voor 2024 aangekondigd. Er zullen daarvoor nog inspraakrondes komen.

46. AVN inzet op stedelijk niveau (Den Haag)

Caroline de Jong/AVN bestuur/PHs

Omgevingwet (omgevingsvisie, participatiegids, Haagse mixer);

Den Haag heeft prachtig groen- en natuurbeleid, het belangrijkste is dat dit ook terecht komt in de omgevingsvisie. Die op zijn beurt weer bepaalt wat er staat in het omgevingsplan, die de bestemmingsplannen vervangt. De AVN heeft ervoor geijverd een natuurrijke toekomst voor Den Haag op te laten nemen in het startdocument en de ambities voor de visie. Bij de participatie spreken Hagenaars en Hagenezen desgevraagd keer op keer hun voorkeur uit voor natuur en groen. Helaas stond de mogelijkheid hiervoor te kiezen niet helder in het “participatie instrument” “de Haagse mixer”. Ook stond er een fout in de participatie gids over natuur in omgevingsvisie en plan.

Kadernota openbare ruimte

Gelukkig heeft de gemeente in 2023 nog wel mooi nieuw groen beleid aangenomen: de Kadernota Openbare Ruimte. Met het belangrijke principe “groen tenzij” en als doel 5% meer oppervlak groen voor 2030, vasthouden aan de bestaande Stedelijke Groene Hoofdstructuur, bij (her)inrichting minimaal het bestaande aandeel groen in de openbare ruimte handhaven.

Kapvergunningen in achtertuinen;

Het was bedoeld als bezuiniging en stond in het tweede coalitieakkoord: het afschaffen van kapvergunningen voor bomen in achtertuinen. Dat was in strijd met wat ook in hetzelfde akkoord stond: het belang van bomen. Deze helpen klimaatverandering te voorkomen door het opnemen van het broeikasgas CO₂ en verzachten de gevolgen ervan door het tegengaan van hittestress. Na een oproep hielpen veel AVN leden ons door foto's te sturen van geliefde achtertuinbomen. De AVN actie had succes: in het laatste coalitieakkoord van dit najaar is de afschaffing van de baan.

Evaluatie nota Hoogbouw Eyeline&Skyline

Over de evaluatie van de Nota Eyeline&Skyline, de Haagse nota hoogbouw, schreef de AVN een brief. Onder andere over het belang ecologen tijdig te betrekken bij grootschalige projecten. In de Nota staan goede dingen voor de natuur. Zo moet 100% van de footprint van een gebouw terugkomen als buitenruimte. Helaas werd hier volgens de evaluatie “nauwelijks aan voldaan”. Mooi is dat het Puntensysteem Natuurinclusief bouwen onderdeel uitmaakt van de nota. Daar zijn echter ook verbeteringen mogelijk: leg groene daken zo aan dat die aansluiten op het groen, beperk schaduw- en windhinder, stel grenzen aan verharding erop, en maak ze niet te hoog (volg daarover de aanbevelingen van de Haagse stadsecologen).

Groene daken/daktuinen in bestemmingsplannen- voormalig conservatorium, Royaardsplein,

De gemeente wil vergroenen, . Of compenseren voor verloren gegaan groen en bomen.

Daarvoor is vaak te weinig ruimte. Dan is de enige plek waar dat kan in veel gevallen een groen dak of daktuin. Wat is trouwens het verschil? We kamen er achter door het antwoord op een vraag van AVN lid Ilse Duijvestein: de een is niet-toegankelijk en de ander wel.

Voor biodivers groen, struiken en bomen is het van belang dat deze groeien in een voldoende

dikke laag grond. Daarvoor is weer een stevige constructie nodig. We hebben steeds weer gevraagd dit te borgen in bestemmingsplannen, in Zuidwest, het vroegere gebouw van Sociale Zaken (SOZA), op de locatie van het voormalige Conservatorium (Juliana van Stolberglaan 1), op het Willem Royaardsplein. Dat is meestal gelukt.

Onderzoek padelbanen

Ze zijn er al / ze worden gepland in, of naast, zo'n beetje al het groen en natuur: Natura 2000, NNN, grote groengebieden, ecozones. Klein Zwitserland, Westduinpark, Bosjes van Poot, Mariahoeve, Marlot, Bosjes van Pex. Alleen de padelbanen bij Reigersbergen en in een van de sportcomplexen van Mariahoeve gaan definitief niet door. Keer op keer worden we gebeld door wanhopige bewoners met zorgen voor de natuur en over geluidsoverlast, we helpen ze op weg. De AVN komt statutair op voor de natuur en de wandelaar die van rust en natuur wil genieten. Als reactie op de geuite zorgen heeft de gemeente een literatuuronderzoek laten doen naar het effect van padelbanen op natuur. Daar komt uit dat er verstoring is door licht en geluid, dat vogels tegen de transparante wanden vliegen. Er worden een aantal maatregelen genoemd om de kans op vogelslachtoffers te verminderen. Die zouden op zijn minst moeten worden toegepast!

Boerenprotest Zuiderpark, met HVB

Bezorgde omwonenden van het Zuiderpark trokken bij ons aan de bel. Het boerenprotest werd verplaatst naar hun geliefde en kwetsbare park, waar de voorjaarsbloemen net ontloken en het broedseizoen begon. Samen met de Haagse Vogel Bescherming schreven wij een brief aan de betrokken Weithouder. Uiteindelijk viel de schade gelukkig mee, de tractoren werden met succes tegengehouden. Alleen heeft volgens de burgemeester één shovel toch het hekwerk bij het park vernield, waardoor enkele zware voertuigen het terrein op konden.

In ieder geval niet voor herhaling vatbaar. Zo'n demonstratie is echt één ding te veel. Want er zijn al zoveel evenementen in het park.

Een druk einde van het jaar

De omgevingswet is per 1 januari 2024 ingevoerd. Om daarop vooruit te lopen werden voor de kerst zeven bestemmingsplannen ter inzage gelegd door de gemeente Den Haag, en ook een plan voor de Warmtelinq Rijswijk-Leiden door de provincie. Over de laatste schreef de gemeente Den Haag aan de provincie: "De gemeente waardeert het niet dat de provincie deze zienswijzeperiode zodanig heeft gepland dat het kerstreces erbinnen valt." Hopelijk houdt de gemeente zelf ook voortaan rekening met vakantieperiodes!

Bijzondere ontwikkelingen van dit jaar staan ook in AVN nieuws

Veel hoogte- en dieptepunten van het jaar 2023 zijn terug te vinden op de website van de AVN, [www.AVN.nl](https://avn.nl/nieuws/) onder nieuws. <https://avn.nl/nieuws/>

INGESTUURDE ZIENSWIJZEN, BRIEVEN, BEZWAREN, INSPRAAK 2023

(zie op www.AVN.nl: vanuit de AVN)

[30 november 2023 – Inspraaktekst voor de gemeenteraad over de structuurvisie zuidwest Den Haag](#) [Document »](#)

[30 november 2023 – Inspreektekst voor de gemeenteraad over gebouw van Sociale zaken aan de Schenk](#) [Document »](#)

22 november 2023 – Inspreektekst voor de raadscommissie Ruimte over gebouw van Sociale zaken aan de Schenk	Document »
17 november 2023 – Zienswijze AVN en HVB Vuurwerkshow De Verademing	Document »
26 oktober 2023 – De AVN over de ‘Haagse mixer’, de participatiegids voor de omgevingsvisie van de gemeente Den Haag	Document »
16 oktober 2023 – Bezwaarschrift tegen beschikking Wet Natuurbescherming inzake Van Ruysdaellaan Leidschendam	Document »
12 september 2023 – Brief over de gemeentelijke evaluatie van de nota “Eyeline & Skyline” hoogbouw Den Haag	Document »
4 september 2023 – bezwaar omgevingsvergunning uitbreiding Madurodam	Document »
31 augustus 2023 – AVN over de kadernota openbare ruimte	Document »
24 augustus 2023 – Reactie op het concept van het ontwerp-bestemmingsplan Zichten 2 en 3	Document »
23 augustus 2023 Inspreek voor de commissie Ruimte over de omgevingswet	Document »
23 augustus 2023 – Reactie op het concept van het ontwerp-bestemmingsplan Dreven 1	Document »
28 juli 2023 – Reactie op de nieuwe strandnota aan college van B&W	Document »
30 juni 2023 – Brief aan gemeenteraad Leidschendam-Voorburg over bestemmingsplan Noorthey	Document »
23 juni 2023 – Behoud van natuur en landschap in de Vlietzoom – AVN reactie op brief wethouder Van Asten over dit onderwerp	Document »
21 juni 2023 – Inspreken Commissie Ruimte over groene plekken ontwikkelen Binckhorst	Document »
21 juni 2023 Inspreektekst voor de commissie Ruimte over de structuurvisie zuidwest Den Haag	Document »
7 juni 2023 – Binckhorst tram niet ten koste van ecozone en ander groen	Document »
17 mei 2023 – Inspreekreactie over GAVI kavel en Vlietzone	Document »
10 mei 2023 – Inspreek Commissie Ruimte – Wonen in een leefbare stad	Document »
20 april 2023 – AVN zienswijze bestemmingsplan gebied Sociale Zaken	Document »
20 april 2023 – Zienswijze bestemmingsplan kop Assumburgweg	Document »
14 april 2023 – Aanbiedingsbrief ‘aanzet tot Masterplan Natuur Zoetermeer; deel 1 het Buytenpark’	Document »
12 april 2023 – Zienswijze Herontwikkeling Commandopost Clingendael	Document »
11 april 2023 – Bezwaar tegen het besluit voor kap van 38 bomen op bestaand terrein van Madurodam vanwege de in het besluit opgenomen locatie voor de compensatie daarvan	Document »
7 april 2023 – verzoek handhaving Bestemmingsplan Strafhof	Document »
22 maart 2023 – Zienswijze op de ontwerpbeschikking Westvlietweg van de Omgevingsdienst Haaglanden	Document »
16 maart 2023 – inspraak Commissie leefomgeving agendapunt H Bossenstrategie	Document »

6 maart 2023 – Brief aan de gemeente: boerenprotest op 11 maart niet in **Zuiderpark**

[Document »](#)

17 februari 2023 – Brief aan gemeente over behoud **kapvergunning voor achtertuinbomen**

[Document »](#)

27 januari 2023 – Bezwaarschrift kap voor **Nieuw Vredenoord**

[Document »](#)